

O DUÁ Ā•CH A DUÁ IÄŒKÄ•CH

ÄŒEtrtek, 21 Ä°nor 2008

„l ty, Brute?!" zvolal Caesar. „UdÄ›lejte z mé kÄ›Ä›e bubny!" zavelel Jan Ä›iÄ›ka. „KdyÄ› pÄ™ijde pa Selwyn, pozvÄ›te ho dál. Jestli budu Ä›iv, rád ho uvidím, kdyÄ› budu mrtev, uvidí mne rád on," vtipnÄ› reagoval anglický státník Henry Fox. Historicky proslulá poslední slova významných osobností tÄ›snÄ› pÄ™ed definitivním odchodem na vÄ›no svou rétorickou obratností pokračovala i současné politické sentence, vyslovené za plného vÄ›domí.

Výroky klasiků na smrtelné posteli mohou být i poutavÄ› symbolickou Ä›itankou pro pochmurné podzimní večery, aniÄ› bychom se cítili morbidnÄ›. MáÄ›me pak nabytí dojmu, Ä›e budoucí mudrc, sotva se narodil a nÄ›co rozumu pobral, uÄ› si pÄ› jakou šikovnou Ä™eÄ™ pro poslední hodinku, aby na nÄ›j lidstvo s úctou vzpomínalo. A vÄ›bec s tím máÄ› spoustu stávníc. Délka poslední vyÄ™ešené myšlenky musela být úměrná velikosti budoucího náhrobku. Taky musel dbát na to, aby u nÄ›j v kritický okamžik nedlel nÄ›jaký nedoslýchavý Ä›i inteligenÄ›nÄ› zablokovaný pÄ™íbuzný. Takový nesprávnÄ› nadÄ›lal pozdÄ›ji v dáÄ›jepisných análech pÄ›knou paseku. NapÄ™íklad zvolání Charlese Dickense: „Ano, aÄ› na ho chlácholili, aby se jen klidnÄ› položil, by spisovatelovu pohotovou glosu vÄ›rohodnÄ› degradovalo na poslední výzvu opilcovu. A o slova George Sandové: „Nechte trávu," která si nepÄ™ála mít na hrobÄ› kámen, by se dnes pÄ™etahoval svaz zahrádkářů a narkomani. Taky je mrzuté, kdyÄ› si tÄ™eba filozoficky zamÄ™ený renesanční poeta chystá intelektuálnÄ› veršovaný bonmot, kterým se hodlá proslavit na smrtelném ložci, naÄ› ho místo dáÄ› stojnÄ› pozvolného skonávání neÄ›kanÄ› porazí fiakr, a on se vzmÄ› nanejvýš na nesrozumitelné citoslovce. MáÄ›li bychom proto celý Ä›ivot Ä™íkat samé chytré a milé vÄ›ty, protoÄ›e nikdy nevíme, která bude ta poslední. Potomci by tÄ› nechali tesat do kamene jako epitaf náš; poslední pokyn: „Vem si Ä›istý fusekle," sdÄ›lení: „StejnÄ› zdÄ›díte pendrek," nebo zprávu: „Zatracený hemoroidy," i kdybychom se u toho tvÄ™ili vzdÄ›lanÄ› a vesele. I poslední rozloučení se současněkem se máÄ› z dáÄ› stojného smutnÄ›ní nechtÄ›nÄ› zvrhnout v originální Ä›erný humor. ZaÄ›il pohÄ™eb pana Fejfara. NejdÄ™íve dvacet dní panovalo takÄ™ka inferálnÄ› vraÄ›edné vedro a velitel hÄ™bitovní pracovní vÄ›dovÄ›, Ä›e zemÄ› je jako trouha a Jarda pÄ™í hloubení hrobu zlomil krumpáÄ™. TÄ›snÄ› pÄ™ed smuteÄ›ním obÄ™adem se u dusno, Ä›e by se dalo pÄ™í troš;e zručnosti krájet jako tÄ›sto na domácí nudle. V okamžiku, kdy pan farář v pÄ™ítomné k modlitbÄ›, se spustilo to, Ä™emu meteorologové Ä™íkají pÄ™ívalový děš; a vÄ› Ä™ící potopa svÄ›ta. Růš;echy tetky v Ä›erném, dáÄ› stojný pán i ostatní truchlící vypadali jako absolventi potápÄ›šského kurzu ve frontÄ› na š;orchl a spouš;ání truhly do hrobu (v tu chvíli spíš; do poctivÄ› napuš;ného bazénu) napovídalo, Ä›e neskonal starý amatérský zelinář, nýbrž profesionální námořník a zbylá posádka ho posílá na poslední plavbu. A vedle mne stojící zkormoucený pozÄ›stal si v tom tropickém lijáku Ä›dímal kravatu a mrzutÄ› podotkl, Ä›e si vzpomíná, jak neboÄ›tík, pobíhající po svém záhmenku, pÄ™ád otravoval, Ä›e málo prš;í. P.S. Ne každý, kdo Ä› umí uÄ›ívát. Ne každý, kdo si uÄ›ívá, umí Ä›ít. A tak si vš;ichni Ä›ijte a uÄ›ívejte, jak chcete, abychom to stihli dáÄ› naš;eho smrtelného tÄ›la odpoutá nesmrtelná duš;e a zaÄ›ne se tÄ›š;it na Duš;íky. ZdeÄ›ka OrtováFejeton z knihy „Ä›ena v kurzu"(s laskavým svolením autorky)